

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie te Groningen

Jaargang 48 nr.2

Herfst 2022

Colofon

Het parochieblad verschijnt 3x per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 2 Advent/Kerst

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze website voor Groningen op:

www.groningen.okkn.nl

Redactieadres

email: secretaris@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die vanaf 2017 digitaal kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. De papieren versie kost 19 euro per jaar. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen. Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavandenburg.nl

Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

*Bij de kافت:
Ambo in de kerk van Groningen
Foto: Maarten J. van Stokkum*

Hij roept - ook ons- de drager van het licht.....	4
Parochie Groningen 45 jaar.....	6
Augustinuskring in de gemeentenzaal.....	9
Al die jaren.....	11
Met strijd en ziel.....	13
De nieuwe bijbelvertaling 2021.....	14
Lichaam en geest.....	17
Gij zult mijn getuigen zijn (slot).....	19

De preken van de H. Ambrosius, bisschop van Milaan en leraar van de kerk (+ 397) hebben een grote invloed gehad op de bekering van Augustinus, die in de paasnacht van 387 door hem gedoopt is en die ook kerkleermeester is geworden. Augustinus heeft op het denken en de geloofsbeleving in onze Oud-Katholieke kerk een grote invloed (gehad). Ook al zijn er veel van de preken en de theologische geschriften van Ambrosius bewaard gebleven, toch oefent hij in de 21e eeuw op de doorsnee christen eerder invloed uit door zijn hymnen, die ook vandaag de dag nog regelmatig worden gezongen. Ambrosius kun je met een gerust hart de vader van het kerklied noemen. Hij was niet de eerste, die christelijke hymnen schreef. Maar hij was wel de eerste wiens liederen het kerkvolk echt bereikten. Zijn kerkliederen werden gezongen door de gehele gemeente, vaak om en om, in beurtzang. Die liederen waren bijzonder populair dank zij hun eenvoud en strakke vorm.

De eerste hymnen zijn waarschijnlijk ontstaan in de dagen van de kerkelijke strijd in het jaar 386 (in de tijd dus dat Augustinus met zijn bekering worstelde). De Romeinse keizer had bisschop Ambrosius gevraagd om één van de kerken van Milaan ter beschikking te stellen van

andersdenkende christenen. Het betrof in dit geval Arianen, christenen die een andere visie op de verhouding van Jezus Christus tot God de Vader hadden, dan die zo juist op het Concilie van Constantinopel was verwoord in de grote geloofsbelijdenis die wij nu nog op de meeste zon- en feestdagen zingen. Ambrosius weigerde aan dit bevel gehoor te geven. Hij mocht en kon niet meewerken aan de verkondiging van wat hij als onwaarheid zag. De keizer gaf toen aan zijn soldaten bevel om een basiliek in Milaan ten behoeve van de Arianen in bezit te nemen. Maar het volk van Milaan was de keizerlijk soldaten voor. Zelfs de jeugd uit de stegen van Milaan had (of dat al of niet uit echt principe was, durf ik niet te zeggen) de zijde van Ambrosius gekozen. De kerk werd door hen bezet! In de door de soldaten omsingelde kerk werden toen de gelovigen bemoedigd door de liederen van hun bisschop.

In verschillende hymnen van Ambrosius speelt de tegenstelling van licht en donker (God – satan; vergeving – zonde) een grote rol. Eén van die liederen is het ochtendlied *Aeterne Rerum conditor* - O eeuwge Schepper van het al.

Hymn.

Æ - térne re-rum cón-di-tor, qui ma-re, so-lum, æ-the-ra gubérnas, iustus ré-d-di-tor cunctis se-cúndum ó-pe-ra,

Een lied dat door de eeuwen heen zijn plaats in het ochtendgebed – de lauden op zondagmorgen – van de

westerse katholieke kerk heeft gehad en dat helaas geen plaats heeft kunnen vinden in ons dikke gezangboek van 1990.

*O eeuwge Schepper van het al
die dag en nacht in hun getal,
tijd en getijde in hun kring
ons geeft in milde wisseling.*

*Hoor de heraut der dageraad
die waakt terwijl de nacht vergaet,
hen die op reis zijn begeleidt,
en nacht van nacht met roepen
scheidt.*

*Hij roept, de drager van het licht
verrijs en al het duister zwicht.
Hij roept, de boze geestenschaar,
die 's nachts ons kwelt, vlucht uit
elkaar.*

*Hij roept, de zeeman vat weer moed,
stil wordt de wilde watervloed.
Hij roept, de rots der kerk bevrijdt
zich van zijn schuld doordat hij schreit.*

*O Jezus, zie hoe zwak wij zijn,
maak Gij ons door uw blik weer rein.
Het kwaad dat ons verstikken wou
breekt los in tranen van berouw.*

*O licht, verlicht ons binnenin
verdrijf de slaap uit ziel en zin,
ons eerste lied zij U gewijd,
en onze trouw en dankbaarheid.*

Dit ochtendgezag dient gezongen te worden "bij het hanengekraai". De haan kondigt de nieuwe dag aan, wanneer de zon opgaat. De macht van de nacht en de duisternis moet wijken. De dag begint. En een nieuwe dag betekent nieuwe mogelijkheden en nieuwe kansen. Onwillekeurig denkt de dichterlijke geest van Ambrosius hierbij aan de nacht van de veroordeling van Jezus. Zijn vriend Petrus, altijd haantje de voorste, heeft Jezus ondanks al zijn grote woorden die nacht al vloekend en zwerend drie keer verraden: "Ik ken die mens niet!". Het ergste wat een mens van een vriend kan zeggen. Tegen de morgen kraaide de haan. Een moment vol bitterheid voor Petrus, maar ook het moment waarop Jezus zich naar zijn vriend Petrus omdraaide en hem aanzag. Jezus denkt aan Petrus. Jezus verliest Petrus ondanks diens verloochening van Hem niet uit zijn oog. De leerling en vriend is gevangen in de blik van zijn Meester.

Het wordt avond en het wordt morgen, telkens weer. Iedere nieuwe zonsopgang mag een (christen)mens herinneren aan het wonder van de vergeving. De schuld verdwijnt in de vergetelheid. De Heer ziet ons aan. Wij mogen weer opnieuw beginnen. Het leven ligt vóór ons.

Dat geldt ook voor ons als parochie. als wij in Groningen en Lekkum staan op de drempel van het nieuwe "kerkseizoen". Ook al zijn de tijden onzeker met een oorlog in de

Oekraïne, met een energiecrisis en een grote inflatie waarvan de gevolgen veel mensen benauwen, toch mogen wij als gelovige mensen weten dat het leven vóór ons ligt, dat wij mogen leven in het licht van onze God, de zon van ons bestaan, voor wie uiteindelijk al het duister zwicht, die zoals Ambrosius zingt de mens op zijn levensreis begeleidt en de wilde watervloed stilt. Het leven ligt voor

ons, laten wij daar ook als parochie en kerngroep van genieten in het licht van onze God, de zon van ons bestaan. In het komende seizoen staan er - in de kerk, in, bij mensen thuis en in oecumenisch verband - diverse activiteiten op het programma, die ons daarbij willen helpen. En het zingen, één van de door God geschapen mogelijkheden, zal dat zeker doen.

Wietse van der Velde, pastoor

Parochie Groningen 45 jaar

Op zondag 20 november a.s. is het precies 45 jaar geleden dat de parochie van de H. Martinus in Groningen werd opgericht voor de

noordelijke diaspora. De oprichtingsakte kunt u hiernaast lezen.

Na vele jaren gastvrijheid te hebben genoten in andere kerkgebouwen kon de parochie in 2014 in de stad Groningen een eigen kerkgebouw verwerven.

AARTSBISSDOM
UTRECHT

UTRECHT,
WILLEMSPLANTSOEN 3
TELEFOON 030-31 50 18

Wij, MARINUS KOK, Aartsbisschop van Utrecht,
kennis genomen hebbende van het verzoek dd 20 november 1977
van veertien leden van de Oud-Katholieke kerk van
Nederland, woonachtig in het diasporagebied-Noord,
om bisschoppelijke goedkeuring te mogen ontvangen op hun
voornemen tot vorming van een parochie in de stad
Groningen,

overwegende, dat reeds geruime tijd regelmatig in
de stad Groningen kerkdiensten worden gehouden en de deel-
neming aan deze eucharistievieringen bevredigend is,
terwijl ook aan verdere ontwikkeling van het kerkelijk
leven, onder leiding van een werkgroep, met toewijding
wordt gewerkt,

verlenen, na gevraagde en ontvangen positieve
adviezen van daartoe bevoegden, bij acte dezès de
bisschoppelijke goedkeuring, bedoeld in artikel 21 van het Statuut voor de Oud-
Katholieke kerk van Nederland. Tevens stemmen wij in met
het voorstel dat de nieuwe parochie als patroon de naam
zal dragen van de heilige Martinus, bisschop van Tours,
patroon van het Aartsbisdom Utrecht en van de stad
Groningen.- De parochie behoort tot het Aartsbisdom Utrecht.

De oud-katholieke parochie van de heilige Martinus
("St.Maarten") te Groningen, hierbij opgericht zijnde, zal
zich uitstrekken over het gehele tegenwoordige zogenaamde
"diasporagebied-Noord", en onder leiding staan van een
kerkbestuur, waarin voor de tijd van twee jaren zitting
krijgen de tegenwoordige leden van de werkgroep, mede-
ondertekenaars van het verzoekschrift. Zij zullen bij
afzonderlijke acten worden benoemd voor het vervullen van
de taken, welke zijn vermeld in de op de parochies en
kerkbesturen betrekking hebbende artikelen van het
genoemde Statuut.

Uw en ons besluit moge strekken tot opbouw der
gelovigen en tot verhoging van de eer en lof van God.

Gegeven te Utrecht op de 20ste
november van het Jaar des Heren
Negenentienhonderd-zeven-en-zeventig
met onze handtekening bekrachtigd
en van ons aartsbisschoppelijk
zegel voorzien.-

de AARTSBISSCHOP VAN UTRECHT

Net zoals toen beslaat onze parochie de provincies Groningen, Friesland en Drenthe, de Noord-Oostpolder en de kop van Overijssel. En werkelijk groot gebied met zeer verspreid wonende parochianen. Maar nu wel met twee kerkplekken: de eigen parochiekerk in Groningen en de gastvrije dorpskerk van Lekkum.

Omdat deze 45e verjaardag van de parochie precies op een Groningse "kerkzondag" valt en omdat het een lustrumjaar is, zullen we hieraan op

die zondag bijzondere aandacht geven. Niet alleen in dankbaarheid terugkijken, maar ons ook bezinnen op het nu en – in deze op allerlei manieren onzekere tijden – toch ook proberen vooruit te kijken als oud-katholieke gelovigen in de "noordelijke diaspora". In één van de komende parochiebrieven kunt u hierover meer lezen.

Wietse van der Velde, pastoor

De kerngroep van de H. Theresia van Avila in Friesland geniet al een aantal jaren gastvrijheid in de Ceciliakerk, de protestantse dorpskerk van Lekkum onder de rook van Leeuwarden. Op deze foto zien we de aartsbisschop van Utrecht, mgr. Joris Vercammen, in de viering waarin hij priester Jan de Jager tot rector installeerde, de zegen geven. Links zien we Annemieke Duurkoop, oud-pastoor van Groningen.

Samen inspirerende teksten lezen

Veel mensen denken zodra ze de naam van de kerkvader Augustinus (354-430) horen aan diepzinnige of hoogvliegende gedachten. Vandaag de dag staan zijn geschriften weer bijzonder in de aandacht. In de laatste jaren zijn verschillende daarvan in vertaling uitgegeven en ze worden ook verkocht! Zelfs zijn er een achttal van zijn preken – waaronder die over een gelukkig leven – op cd verschenen. Nu is het zeker waar dat Augustinus een diepzinnig theoloog was en dat zijn teksten – willen ze worden begrepen – soms wel meer dan éénmaal moeten worden gelezen. Maar daardoor vergeten we wel eens dat Augustinus in de eerste plaats gewoon bisschop van Hippo, zielzorger van zijn kerk, was en wilde zijn. Tijdens zijn preken hingen de mensen aan zijn lippen, omdat ze daarin gedachten aantroffen die wat te betekenen hadden voor hun leven en geloven.

In de jaren dat ik pastoor van Den Haag en Delft was heb ik op beide plekken met een groep mensen teksten van Augustinus, gedeelten van zijn preken gelezen. Onze ervaring was dat deze woorden van zo lang geleden vaak zeer actueel waren, ze riepen herkenning, soms instemming en soms weerstand op. Maar ze brachten ons daardoor tot een echt geloofsgesprek, samen zoeken naar God en de zin van het leven, samen onze ervaringen delen, samen een beetje verder komen.

Oudste afbeelding van Augustinus (6e eeuw St. Jan van Lateranen, Rome)

Graag zou ik ook een dergelijke kring in Groningen starten. Ik ben mij zeer bewust dat dit geen gemakkelijk te organiseren, laat staan te realiseren zaak is voor onze (extreme) diasporaparochie. Een onderwerp als dit leent zich niet voor een moment na de kerkdienst. Een doordeweekse avond is voor velen van u niet praktisch. Toch wil ik het graag proberen. De gedachte is om deze avonden ook aan te bieden aan de leden van de kerken in de Groningse binnenstad waarmee wij oecumenisch samenwerken.

Augustinus op de rechterdeur van de communiebank van de oud-katholieke parochiekerk te Den Haag. Hij is herkenbaar aan zijn attribuut: het vlamme hart.

Gelet op de andere activiteiten in het jaarprogramma van onze parochie, zullen deze in eerste instantie vier avonden in april, mei en juni (na Pasen) 2023 gepland worden.

Onderstaand gebed is ook van Augustinus. Het zijn geen diepzinnige gedachten maar heel gewone gebeden die zo door iedere voorbidder gemaakt hadden kunnen zijn. Juist daarom wil ik ze graag aan

doorgeven.

*Wilt u voor de zieken zorgen, Heer Jezus,
wilt u mensen die moe zijn rust geven,
wilt u mensen die sterven, zegenen,
wilt u mensen die lijden, troosten,
wilt u mensen die alleen zijn, helpen,
wilt u mensen die roekeloos zijn,
beschermen;
en dat allemaal door uw liefde.*

Wietse van der Velde

Het is niet de eerste keer dat hij, een man van 64, bij de koffietafel tegenover een kleine groep klaagt over zijn ongelukkige kindertijd. Ik geloof hem: hij moet uit een disfunctioneel gezin komen. Zijn vader en moeder voerden een permanente strijd in aanwezigheid van de vier geïsoleerde, angstige kinderen. Onverwacht stelt hij mij een directe vraag: "Weet je wie de dader was?" En meteen geeft hij zelf, enigszins triomfantelijk, het antwoord: "DE KERK"

De omslag van het laatste nummer van *Catharijne*, het magazine van het Museum Catharijne Convent in Utrecht, bestaat uit twee contrasterende componenten, die afkomstig zijn uit de jaren zestig: een geposeerde zwart-wit foto van een gereformeerd gezin (vader, moeder en acht kinderen) en op de achtergrond zich herhalende ronde motieven met sterke kleuren, die geassocieerd worden met de popcultuur. Dit omslag lijkt een perfecte samenvatting van de expositie *Van God los? De onstuimige jaren zestig*, die van 19 februari tot 28 augustus 2022 gehouden werd in het Catharijneconvent.

Deze mythische decade van het totale protest tegen alle bestaande sociale conventies vormde het begin van het nog steeds lopende proces van individualisering, waarbij iedereen zijn of haar leven naar eigen inzicht kan inrichten. Dat betekent ook dat het geloof voortaan een individuele keuze werd.

De organisatoren van de expositie konden twee categorieën van bezoekers verwachten: ten eerste degenen die zich willen verdiepen in een tijdperk, dat tot drastische maatschappelijke en religieuze veranderingen leidde, ten tweede de representanten van de babyboomersgeneratie, die deze roerige periode welbewust hebben

Provo's op het Spui rondom het Lieverdje proberen de politie de weg te versperren.

© Ron Kroon / Anefo, CCo, via Wikimedia Commons

meegemaakt. Zelf viel ik buiten deze categorieën, omdat ik tot de jaren 90 in een van de Oostbloklanden woonde, die geregeerd werden volgens de marxistische doctrine. Het gecentraliseerde propagandasysteem liet geen ruimte voor de zogenaamde "westerse decadentie". De Nederlandse "hippiementaliteit" van de jaren zestig kan daarin mogelijk beschreven zijn, maar dan als een ongerijmdheid.

In de monumentale zalen van Museum Catharijne Convent zag ik bovenal vertegenwoordigers van de babyboomersgeneratie. Uit hun

spontane reacties viel op te maken dat zij zich ruim zes decennia later nog steeds identificeren met de principes, personages, evenementen en de algemene sfeer van de jaren zestig.

Op de vraag aan Conservator Tanja Kootte, de samensteller van "*Van God los?*" waarom deze tentoonstelling in dit museum heeft plaats gevonden, geeft zij het volgende antwoord: "De jaren zestig zijn in de geschiedenis van het christendom in Nederland een kantelpunt. Nederland transformeerde van een gezagsgetrouw en kerkelijk betrokken land naar een gesecculariseerde samenleving, waarin de vrijheid van het individu voorop staat". Dit proces loopt parallel met de snelle kerkverlating die sinds de jaren zestig heeft plaatsgevonden. Volgens onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau, gepubliceerd in december 2018, loopt het proces van de zogenaamde "ontkerkelijkning" door in een tempo van 100.000 per jaar. Maar volgens hetzelfde onderzoek beschouwt een steeds groeiend aantal mensen zich als lid van een christelijk gemeenschap. De reportage "*Drentse christenen helpen bij wederopbouw van verwoest Iripin*" in Dagblad van het Noorden lijkt dus symptomatisch.

Als kerk- en kloostergebouwen hun religieuze functies verliezen, wordt er een nieuwe bestemming gezocht.

Niet altijd met succes. In de jaren 90 werd een kerk in Groningen opgeblazen. Ik was een van de getuigen van dit nogal schokkende spektakel.

De Britse historicus professor Gerard DeGroot legt in zijn gewaardeerde compendium "*The sixties unplugged. A kaleidoscopic history of a disorderly decade*" (eerste publicatie Macmillan 2008) de nadruk op de creatieve kracht en humor van de Nederlandse "*Provo Pioneers*" en schenkt speciaal aandacht aan de happenings van Robert Jasper Grootveld, een combinatie van sociaal protest en straattheater. Joost de Wal, kunsthistoricus, analyseert in het magazine *Catharijne* diens ludieke acties. In de tekst "*De God van Provo*" constateert hij - met verbazing! dat Robert Jasper Grootveld een eigen liturgie gebruikte met aan de religie ontleende taal, beelden, symbolen en rituelen, maar niet verbonden met de conventionele betekenis daarvan. Conclusie: "Het is een van de manieren waarop men zich in de jaren zestig bevrijdt van de conservatieve kant van de christelijke verzuiling".

Wat mij betreft... het sterkste onderdeel van de expositie komt aan het einde, met fragmenten van een 92 minuten durende televisie-uitzending vanuit de Allerheiligste Hartkerk te Amsterdam. Daar, dichtbij het altaar, werd Gerard Kornelis van het Reve geïnterviewd.

Joanna Paszkiewicz-Jaegers

als onze god
de god van vréde is
geldt het dan die
welke is gevonden of bewaard
of die welke werd verloren?

wie laat gods liefde leven?
wie bepaalt het behoud?
het behoud van wat?
en geldt het behoud
van de schepping
alleen ons deel?

als god met ons zou zijn
wie blijkt of blijft verantwoordelijk
voor verlating van god?

het hart is vaak in strijd
strijden is voor overwinnen
is waarlijk overwinnen vernietigen of transformeren?
strijd, is dat verliezen of verzielen?

in onze vorm van bestaan
blijkt almacht vergankelijk
en die van god
verkeerd gelabeld
of verkeerd begrepen?

gods almacht is
relatief alvermogen
god heeft een relatie
met de eigen schepping
gelijk ook wij
die hebben met de onze

hoe die schepping ook beweegt
en wat die ook maar toont
dat bepaalt de kleur van de relatie
| wie zitten in díe liefde gevangen? |
en vooral: waarom?
in waardoor en waartoe
vinden òf verliezen we
het antwoord

Naar een natuurlijk Nederlands

In 2021 heeft het Nederlands-Vlaamse Bijbelgenootschap een nieuwe Bijbelvertaling uitgebracht: de NBV21. Deze vertaling is een herziening van een eerdere versie uit 2004. Bij de nieuwe Bijbelvertaling is ook een boek uitgebracht met de titel 'De vertaalmethode toegelicht'. Hierin hebben de vertalers uitgebreid verantwoording afgelegd van de keuzes die zij hebben gemaakt. De vertaling uit 2004 had namelijk de bedoeling over de volle breedte van de kerken een discussie op gang te brengen, die tot een zo goed mogelijk resultaat zou moeten leiden. In totaal zijn ongeveer 3.500 reacties op Bijbelverzen binnengekomen afkomstig van individuen of in de vorm van publicaties en kerkelijke rapporten.

In de NBV21 was de opzet om tot een natuurlijk Nederlands te komen. Op deze manier zou de betekenis van een Bijbeltekst beter kunnen worden overgebracht. Daarnaast hield men vast aan een brontekstgetrouwe vertaling. De vertalers probeerden dus ook zo dicht mogelijk bij het Hebreeuws van het Oude Testament en het Grieks van het Nieuwe Testament te blijven. Oudere in de kerken gebruikte vertalingen bleven veel dichter bij de grondtekst. Dit leverde niet altijd de fraaiste vertalingen op,

want het Hebreeuws en Grieks kennen een heel ander taalgebruik. De keuzes die nu werden gemaakt, leverden een extra moeilijkheid op, omdat veel meer de gulden middenweg moest worden bewandeld. In de toelichting bij de NBV21 worden verschillende voorbeelden gegeven van wat de gevolgen zijn als niet voor een natuurlijk Nederlands wordt gekozen.

Twee voorbeelden wil ik hieronder in het kort toelichten, een uit het Oude

en een uit het Nieuwe Testament.

2 *Samuël* 12 : 10

NBG 1951:

Nu dan, het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken (...)

NBV 2021:

Welnu, voortaan zullen moord en doodslag in je koningshuis om zich heen grijpen (...)

Dit vers komt uit het slot van de bestraffende woorden die de profeet Natan tegen koning David spreekt. David heeft grote misdaden begaan en God zal hem daarvoor straffen. Misschien zijn wij gewend aan de vertaling 1951, maar het is geen Nederlandse uitdrukking. In vers 9 wordt ook al twee keer het woord 'zwaard' gebruikt. Gedood worden door het zwaard kan heel goed betekenen dat iemand door een pijl of speer om het leven is gekomen. En dat is hier ook het geval, want in een ander vers wordt verteld dat Uria door boogschutters wordt gedood. Met andere woorden: uitdrukkingen met het zwaard erin behoren typisch tot het Hebreeuwse taaleigen. In de NBV21 is er daarom voor gekozen om het meer

algemene doden of vermoorden te gebruiken.

Filippenzen 3 : 2

OKKN 1953:

Neemt u in acht voor de honden, neemt u in acht voor de slechte arbeiders, neemt u in acht voor de valse besnijdenis.

NBV 2021:

Pas op voor die honden met hun kwalijke praktijken, pas op voor die versnijdenis van ze!

De OKKN-vertaling is een letterlijke met een opsomming van drie categorieën waartegen gewaarschuwd wordt. Alleen het begrip 'valse besnijdenis' komt niet duidelijk over. Je kunt wel of niet besneden zijn, maar wat is te verstaan onder vals besneden? In het Grieks betekent het gebruikte woord zoveel als verminking. Vandaar dat in NBV21 is gekozen voor versnijdenis. Wellicht een nog niet ingeburgerd woord, maar het geeft wel goed aan wat er bedoeld wordt.

Wat hebben echter honden, slechte arbeiders en de valse besnijdenis met elkaar te maken? Op het eerste gezicht lijkt het of de drie willekeurig naast elkaar zijn geplaatst. Toch is er wel degelijk samenhang tussen de categorieën. Paulus waarschuwt

namelijk tegen predikers die besnijdenis als voorwaarde stellen voor niet-Joodse mannen die tot geloof gekomen zijn. Paulus zelf deelt deze mening niet en stelt de besnijdenis niet als voorwaarde. Bij een letterlijke vertaling komt deze betekenis totaal niet over. Vandaar dat de NBV²¹ voor een totaal andere insteek heeft gekozen. Met 'die honden' en 'versnijdenis van ze' wordt duidelijk verwezen naar de hiervoor besproken groep predikers. De honden vormen nog wel een aparte categorie, omdat Paulus hevig tekeer gaat tegen zijn tegenstanders.

Wat kunnen we nu in het algemeen over het streven naar een natuurlijk Nederlands zeggen? De NBV is gemaakt vanuit het inzicht dat een goed gebruik van onze eigen taal cruciaal is om de kracht van het origineel in de vertaling tot uiting te brengen. Woorden hebben een werking, wat wil zeggen dat woorden betekenisvol zijn mits je ze goed gebruikt. De kracht van de brontekst wordt niet automatisch overgebracht in de vertaling. De vertalers moeten zich de brontekst eigen maken en voor zich zien wat er gezegd wordt. Vervolgens moeten zij in staat zijn om juist die woorden te kiezen die in onze taal even krachtig en overtuigend overkomen als in het origineel. Een ander inzicht is dat talen van elkaar verschillen in zinsbouw, constructies en wijzen van spreken. Het Bijbels Hebreeuws en

Grieks kennen vele voorbeelden van taalgebruik die vreemd zijn aan het Nederlands. Je kunt natuurlijk woordelijk vertalen, maar dan krijg je een tekst die on-Nederlands aandoet. Vandaar de principiële keuze voor een natuurlijk Nederlands.

Hoe beoordeel ik nu zelf de keuze van de vertalers? Zij hebben het zich niet gemakkelijk gemaakt, want een letterlijke vertaling of het zo dicht mogelijk blijven bij het origineel lijkt mij minder ingewikkeld. Als je het boek leest, raak je onder de indruk van de problemen die de vertalers tegenkwamen en de wijze waarop ze die hebben opgelost. De moderne lezer zal de nieuwe vertaling – alleen al om het taalgebruik – zeker gaan waarderen. Nu de betekenis van het geloof voor mensen steeds meer achteruit gaat, is het van belang dat een Bijbelvertaling bij de tijd blijft.

Maar toch! Oudere vertalingen dichtbij het origineel kenden soms prachtige uitdrukkingen die later in het Nederlands zijn overgenomen. Zij hebben met andere woorden onze taal verrijkt. Dat was mogelijk toen Bijbel en geloof nog midden in de samenleving stonden. Om de mensen nu te bereiken zal dat moeten in een taal die hen aanspreekt. Ik heb daarom begrip voor de keuzes die de vertalers hebben gemaakt, wat niet wil zeggen dat ik sommige dingen niet betreurt.

Jan de Vries

Het is een vroege septembermorgen, zeven uur. We stappen in de auto en gaan op weg naar de roeiloods. Roeien, ons 'leefstijl-medicijn', én onze passie. Eenmaal aangekomen brengen we eerst de riemen uit en leggen vervolgens de boot (voor twee roeiers, zonder stuurman) vanaf het vlot in het water. Riemen in de dollen plaatsen, één-voor-één instappen en zo nodig de voetensteun afstellen op je eigen been-, lichaams- en armlengte. Alles volgens een vaste procedure. Een ritueel bijna.

Dan volgt het uitzetten waarbij je met de riemen de boot van het vlot afduwt, meteen gevolgd door de roep van de boegroeier 'Slag klaar maken, slag klaar, GO!' Degene die 'op slag' zit, geeft de slagsnelheid, het roeiritme aan. De 'boegroeier' bepaalt met de riemen de koers. Dat is omdat in een boot zonder stuurman de boegroeier het beste vooruit, dus in de vaarrichting, kan kijken. Achterom te kijken om te zien waar we samen heen gaan.

Roeien heeft voor mij iets ritueels in zich. Het zit, als je er oog voor hebt of er gevoelig voor bent, vol rituelen die kunnen leiden tot een vorm van meditatie. Dat is helemaal zo wanneer je in je eentje gaat roeien. De rituelen beginnen zoals hierboven beschreven. Een reeks van vaste procedures, maar zeker wanneer je alleen bent en solo roeit, gebeurt dit alles in stilte. Zo bereid je je minutieus voor.

Maar het echte, bijna mystieke gevoel neemt pas echt bezit van me wanneer ik op ruim water deel word van de combinatie van aandacht, precisie, ritme en kracht. Een lichaamshouding als in meditatie. Het ritme van de riemen, het oprijden, de haal en het steeds klippen (draaien) van de riemen, het werkt als een mantra. En bij dat alles in stilte genietend van de natuur, de schepping om me heen. Onder de indruk van de wijde luchten, van zon, wind en water. Van vogels in de lucht en vogels op de wal. Watervogels overal. Wind, zon en golven. De boot 'zingt' dan op het ritme van de roeihalen, zo'n twintig slagen per minuut.

Als we samen in een 'ongestuurde twee' roeien, net als wanneer ik solo roei, werp ik regelmatig een vluchtige blik achterom, dus feitelijk vooruit, de 'toekomst' in. Dat gaat als in een flits. Ik let op mogelijk gevaar dat op me afkomt, een grote boot, een boei, de wal of de rietkraag. Maar verder vaar ik op 'gegist bestek', steeds zo'n zeven slagen achtereen. Dat komt neer op ongeveer 50 meter, de ' nabije toekomst'. Dat werkt meestal, verrassingen uitgezonderd. Intussen heeft elke slag genoeg aan zijn eigen uitdaging... Het enige waar je voortdurend echt zicht op hebt is dus dat waar je vandaan kwam, het 'verleden'. Je ziet een reeks aan uitdovende kolkjes, veroorzaakt door de bladen van de riemen. Die gaan over in twee parallelle lijnen die

vervolgens in de verte uitdoven en tenslotte verdwijnen. Vervagend verleden ...

Alweer jaren geleden was het een goede vriend van ons, arts van beroep, die het roeien onder mijn aandacht bracht. Roeien als gezonde, fysiek niet te zwaar belastende, maar wel driekwart van al je spieren aansprekende sport. Bij voorkeur doe je dat op het water natuurlijk, maar een roeimachine is een prima alternatief. Wij doen allebei.

Een ander aspect van het roeien is dat het bekend staat als een zeer geschikte sport voor ouderen. Je gebruikt immers heel veel spieren en gewrichten, maar niets wordt schokkend (over)belast. En juist dat laatste is erg belangrijk wanneer je wat ouder wordt. Als we het belangrijk vinden dat we goed met de natuur, de schepping, omgaan, dan geldt dat toch zeker ook voor ons eigen lichaam?

Wellicht mede ingegeven door de woorden van de apostel Paulus, die vond dat *'...oefening van het lichaam van weinig nut...'* was (1 Timotheüs 4,8) was (is?) er, in de kerk over het algemeen weinig aandacht besteed aan ons lichamelijk welzijn. Behalve dan bij ziekte... Daarmee is de geestelijke kant van ons bestaan wellicht wat te veel benadrukt. Misschien wel een beetje ten koste van het lichaam, dat tenslotte volgens dezelfde apostel Paulus *'...een tempel van de Heilige Geest is...'* (1 Korinthe 6,19). Geen verwijt, wel een vraag.

Bewegen, het is onderdeel van een gezonde leefstijl. Steeds meer mensen worden er zich van bewust dat bewegen gezond en noodzakelijk is. Proberen we preventief gezond te leven of verwachten we het van dokter en apotheek? Dat is een vraag die onze aan overdaad en comfort verslaafde wereld ons stelt. Een vraag die het waard is om over na te denken.

Ab Mollema

In de viering van 7 november jongstleden, de gedenkdag van Sint-Willibrord, las ik in de viering het eerste deel van een referaat van Annemiek Duurkoop voor over de vraag of wij onze opdracht getuigen van Jezus vervullen en hoe wij dit beter zouden kunnen doen. In de vorige nummers van dit blad stonden het tweede deel en derde deel van dit referaat. Hieronder volgt een samenvatting van het voorafgaande en het slot van het referaat.

Samenvatting van het voorafgaande

We hebben moeite ons geloof over te dragen aan anderen. Drie dingen kunnen ons helpen wel over ons geloof te praten. In de eerste plaats: het overwinnen van onze schaamte en angst. door te beseffen dat een normaal mens in God kan geloven. In de tweede plaats: het besef dat we geen sluitend verhaal hoeven af te steken; in de derde plaats het besef dat we niet hoeven in te gaan op nergens toe leidende theologische discussies..Het gaat erom dat mensen willen weten wat ik in het geloof vind. Een persoonlijk verhaal over onze eigen ervaringen zou een godzoeker ertoe kunnen brengen ook op weg te gaan om God te ontmoeten. Het is daarvoor van belang dat we alert zijn op het uitdragen van het genoeg van ons geloof.

Tot zover de samenvatting. Nu volgt het slot van het referaat van Annemieke.

2.3 Assertief omgaan met een gegeven situatie.

We denken misschien: in mijn omgeving zijn geloof en kerk absoluut geen onderwerp van gesprek en ik zou ook niet weten hoe ik dat moet veranderen.

Maar de vraag is: zijn wij wel assertief genoeg?

Zoeken wij wel mogelijkheden om over ons geloof te praten?

Wij vinden het vanzelfsprekend dat mensen praten over hun vakantie, ook al gaan ze al jarenlang naar dezelfde camping en zijn hun verhalen absoluut niet interessant.

Uitgebreid wordt er verteld over de kleinkinderen, sporten, hobby's, etc. en ook deze verhalen zijn lang niet altijd boeiend.

Maar wij vinden het vanzelfsprekende onderwerpen van gesprek.

Maar over ons geloven en wat daaruit voortkomt, praten wij niet.

Want we denken: dat is voor anderen niet interessant. Maar dat is fout. Wij moeten niet voor anderen denken.

Wij weten helemaal niet of de ander het wel of niet interessant vindt.

We proberen dat niet uit. En dat moeten we nu juist wél doen.

We moeten de gelegenheden daarvoor opzoeken en benutten.

Ik geef een paar voorbeelden.

Voorbeeld:

Wij gaan regelmatig naar de kerk en dat vinden wij fijn.

Stel, je komt maandagmorgen op je werk en in de koffiepauze wordt jou gevraagd: 'Wat heb je dit weekend gedaan' of 'Heb je een leuk weekend gehad?

Dan zou je kunnen zeggen: 'Ja, er werd zondag een volwassene gedoopt. Heel indrukwekkend was dat'. En je probeert daarover iets te vertellen.

Grote kans dat de ander spontaan over zijn eigen gedachten en ervaringen met geloof en kerk begint.

Voorbeeld:

Stel je bent de avond tevoren naar een gespreksavond geweest. Er werd een interessant onderwerp besproken. Je vertelt wat jou heeft aangesproken of juist niet.

Of je vraagt aan je collega: 'Hoe denk jij daarover? Zelf ben ik er nog niet uit'.

Voorbeeld:

Met familie of vrienden bezichtig je een kerk. Deze mensen zijn niet thuis in de katholieke liturgie.

Je kunt dan bijvoorbeeld zeggen: 'Weten jullie eigenlijk waarom die lamp daar hangt en brandt?'

Je vertelt dat het een godslamp is en waarom hij daar hangt en waarom hij brandt.

Natuurlijk kun je ook een ander liturgisch voorwerp nemen.

Je kunt ook vragen: 'Weten jullie waarom een katholieke kerk altijd op min of meer dezelfde manier is ingericht of waarom ziet een katholieke kerk er anders uit dan een protestantse kerk?'

Voorbeeld:

Er is iemand ernstig ziek. De omgeving vraagt belangstellend naar de zieke.

Je vertelt, dat de zieke de ziekenzalving heeft ontvangen en dat de zieke daar veel troost uitput en rust en vertrouwen gekregen heeft.

Je zegt daarbij, dat het toch heel mooi is dat zo'n sacrament bestaat.

De ander zal misschien vragen: 'Wat is dat, een sacrament? Wat bedoel je met het sacrament van de zieken? En hoe komt het dat een zieke daar troost uitput en er steun en vertrouwen door krijgt?'

Nu, ik denk dat u zelf ook situaties kunt verzinnen, waarin met alertheid en assertiviteit het geloof ter sprake gebracht kan worden.

Laten wij dit bedenken: Anderen vallen ons lastig met hun verhalen over cursussen, therapieën, hobby's, etc., waarom zouden wij dan niet over onze catechese, onze kerkelijke feesten, over onze eucharistieviering praten?

Wij moeten niet bang zijn om over het genoegen van ons geloof te praten en wij moeten alert en assertief zijn om gebeurtenissen en situaties daarvoor te benutten.

2.4. De verantwoordelijkheid van alle gelovigen.

Het is ieders opdracht God niet voor jezelf te houden en ook de OKK niet voor jezelf te houden. Een hele kerkbank voor jou alleen is echt niet leuk!

Wij hebben het uitgebreid gehad over het praten over je geloof met als belangrijkste doel en opdracht anderen te helpen God te vinden.

Je zou kunnen zeggen, dat dit onze buitenkerkelijke activiteiten zijn.

Maar wij zijn ook lid van een kerk.

Deze kerk heeft hetzelfde doel en opdracht, namelijk mensen te helpen God te vinden.

Onze verantwoordelijkheid als gelovige leden van deze kerk is om te kijken of de kerk daar op de juiste manier mee bezig is.

De gelovigen moeten ten aanzien van pastoor en kerk een kritische houding aannemen en zich steeds afvragen:

Worden er door de pastoor en de kerk die dingen georganiseerd, waaraan de gelovige en de godzoeker ook werkelijk behoefte hebben. Helpen die dingen de godzoeker om God te vinden en de gelovige om de relatie met God te onderhouden?

Bijvoorbeeld:

Is het onderwerp voor de catechese een hobby van de pastoor of hebben de gelovige en de godzoeker werkelijk belangstelling voor dit onderwerp?

Zijn de activiteiten van de kerk voldoende gericht op de godzoeker en de gelovige?

Bijvoorbeeld:

In welke mate is de godzoeker geïnteresseerd in het ethisch jaar of de oecumenische samenwerking? En is de hoeveelheid tijd en geld, die daaraan besteed wordt, gerechtvaardigd?

Kortom, wordt er door de pastoor en de kerk voldoende aandacht besteed

aan de gelovige en de godzoeker en gebeurt dit op de juiste manier en met de juiste middelen?

Deze kritische houding behoort tot de verantwoordelijkheid van alle gelovigen.

Het zijn de gelovigen, die pastoor en kerk in deze zaken moeten voeden, opdat hun herderlijke arbeid ook werkelijk de gelovige en de godzoeker bereikt.

Slot.

Als wij op zo'n manier arbeiders in de oogst zijn, dan zijn er meer dan genoeg arbeiders.

Dan hoeven wij niet meer zo bezorgd te zijn als Jezus was, toen hij zei: De oogst is wel groot, maar er zijn weinig arbeiders. En wij hoeven dan ook niet meer met ontferming bewogen te zijn zoals Jezus was, toen hij de menigte zag, omdat ze verwaarloosd en uitgeput waren als schapen zonder herder.

En wij hoeven ook niet meer zo verbaasd te staan, zoals Willibrordus, toen hij bij ons op bezoek kwam en zich afvroeg: Hoe is dit nu mogelijk?

Zo'n mooie kerk, zulke prachtige kazuifels en bloemen en heerlijk ruikende wierook.

Maar wanneer komen de mensen nou?

Vieringen

De parochie houdt vieringen in Groningen en in Friesland. De vieringen in Groningen vinden elke 1e, 3e en evt 5e zondag plaats om 11:00, tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte deWithstraat; 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in het kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10:30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

De vieringen in Friesland vinden elke 1e zaterdag van de maand plaats om 19.00. Ze worden gehouden in de Ste. Ceciliatsjerke in Lekkum, Tsjerkepad 26.

Kinderkerk

Er is op alle zondagen kinderoppas. Daarnaast wordt er op de eerste zondagen van de maand een kindernevendienst gehouden

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15).

Vieringen

Zondag 30 oktober

Allerheiligen en herdenking overledenen

Hoogfeest wit

lezingen: lectionarium blz. 548

1e lezing Wijsheid 3, 1-9

2e lezing Openbaring 7, 2-4 en 9-17

Evangelie Matteüs 5, 1-12

Zondag 6 november

H. Willibrordus, apostel der Nederlanden

Feest wit

Lezingen: lectionarium 552

1e lezing: Jesaja 52, 7-10

2e lezing Hebrëen 13, 7-17

Evangelie Matteüs 25, 14-34

Zondag 20 november

Laatste zondag na Pinksteren

Zondag van de voleinding

Lezingen: lectionarium 497

1e lezing; Maleachi 4, 1-6

2e lezing Openbaring 3, 7b-12

Evangelie Lucas 21, 5-19

zondag 4 december

Tweede zondag van de Advent

Lezingen: lectionarium blz. 13

1e lezing Jesaja 11, 1-10

2e lezing Romeinen 15, 4-13

Evangelie: Matteüs 3, 1-12

Zondag 18 december

Vierde zondag van de Advent

Lezingen: lectionarium blz. 17

1e lezing: Jesaja 7, 10-17

2e lezing: Romeinen 1, 1-7

Evangelie: Matteüs 1, 18-25

Zondag 24 december

Kerstnacht

Lezingen: lectionarium blz.19

1e lezing: Jesaja 9, 1-6

2e lezing: Titus 2, 11-14

Lucas 2, 1-20

Zondag 1 januari

Naamgeving en besnijdenis van de Heer

Lezingen: lectionarium blz. 31

1e lezing: Numeri 6, 22-27

2e lezing: Handelingen 4, 8-12

Evangelie: Lucas 2, 21

Kerkbestuur

Voorzitter & Deservitor

Drs. W.B. van der Velde
Jan R. Stuuatstraat F 8
9663 SE Nieuwe Pekela
tel.: 0597-221 080
mobiel: 06-481 99493
email: pastoor@groningen.okkn.nl

Kunt u de pastoor niet bereiken,
gelieve in te spreken op het
antwoordapparaat of neem contact
op met het kerkbestuur.

Secretaris

Mevr. Renée Lokman
email:
secretaris@groningen.okkn.nl

Lid

dhr. Paul Towles

Lectoren

mw. G.M.M.C. Hooimeijer
tel. 0522-245810
e-mail: gmmc.hooimeijer@ziggo.nl

mw. Adrie Paasen (emeritus)
tel. 0522-245972
email: apaasen@adriepaasen.nl

dhr. Ab Mollema
tel. 0512-341116
email:
secretaris@groningen.okkn.nl

Kerkgebouw

Witte de Withstraat 2
9726 EC Groningen

Social media

www.facebook.com/Martinusgroningen
n

www.groningen.okkn.nl

Rekeningnummer

NL12INGB0003941884
t.n.v. oudkatholieke parochie v.d. H.
Martinus, Groningen

De Oud-Katholieke Kerk is een
algemeen nut beogende instelling.
Giften aan de parochie zijn daarom
aftrekbaar van de belasting.
Kijk voor meer informatie op
www.anbi.nl

RSIN nummer: 825587852

KvK nummer: 71 502459

*Afbeelding achterzijde:
Willibrord van Utrecht*

Retouradres:
Witte de Withstraat 2^A
9726 EC Groningen

